

Agata Byszewska-Levau

Grzybowo, st. 1, gm. Raciąż, woj.
ciechanowskie, AZP 44-59/1

Informator Archeologiczny : badania 31, 111-112

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

klosza zarejestrowano następujący układ: górna część klosza (która zapewne dawno zapadła się) i jego dno, które normalnie uległoby zniszczeniu przez głęboką orkę, spoczywające na przykrywcę popielnicy, obok popielnicy, tuż przy dnie, fragmenty dwu mis, fragment garnka jajowatego oraz niezdobiony, gliniany czerpak. Popielnica, którą było naczynie dwustożkowe z cylindryczną szyjką i wylewem lekko wywiniętym na zewnątrz, barwy czarnej, zawierało średnio przepalone kości ludzkie, ułożone prawdopodobnie w porządku anatomicznym, gdyż u góry znajdowały się fragmenty czaszki, na dnie natomiast resztki kości nóg. Popielnica była przykryta pokrywką. Zarówno formy naczyń (klosz typ. 1A wg S. Czopka, popielnica - typ. 2A wg S. Czopka), jak i rodzaj pochówku (podkloszowy) sugerują wczesną chronologię, czyli zapewne II fazę rozwojową kultury pomorskiej - około 550-400 r. p.n.e. Badania nie będą kontynuowane.

GRUDZIĄDZ-Wielkie Tarpno, st. 3, gm. loco, woj. toruńskie, AZP 30-45/6

- osada wielokulturowa (okres halszacki, okres lateński, młodszy okres przedrzymski, okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze)

Ratownicze badania weryfikacyjno-sondażowe, przeprowadzone przez mgr M. Kurzyńską (Muzeum w Grudziądzu). W badaniach uczestniczyli mgr W. Pacuszka (UMK) oraz studenci. Badania finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 41 m².

Głównym celem tegorocznych badań było określenie stanu zachowania nawarstwień osadniczych (warstwy kulturowej, obiektów), uściślenie chronologii i funkcji stanowiska. Sondaże o wymiarach 10 x 1 m (sondaże 1-3) oraz 5 x 1 m (sondaże 4-5) założono w centralnej partii stanowiska.

We wszystkich wykopach zaobserwowano silne zakłócenia stropowych i spągowych partii warstw naturalnych, co uniemożliwiło wyznaczenie ich naturalnych granic. W związku z tym zastosowano metodę eksploracji warstwami mechanicznymi, w zależności od potrzeb od 5 do 10 cm. Zarejestrowano 3 domniemane obiekty.

W trakcie tegorocznych badań (sondaże 1,2,5) pozyskano 355 fragmentów ceramiki. Wydzielono 3 fazy osadnictwa:

1. okres halszacki - okres lateński, reprezentowany przez materiał ceramiczny pozyskany z warstw III i IIIb;
2. młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich, reprezentowany przez materiał zarejestrowany w warstwie II i II b;
3. okres wczesnego średniowiecza, reprezentowany przez znikomy materiał z warstwy I.

Materiał ceramiczny pozyskany z warstw charakteryzował się silnym rozdrobnieniem i zniszczeniem. Nie posiadał wyraźnych cech (ornament, wylewy) pozwalających precyzyjnie określić jego chronologię i przynależność kulturową.

Uzyskane wyniki pozwalają na stwierdzenie, że badany obszar wykorzystywany był intensywnie rolniczo (żyźne mady) od momentu pojawienia się pierwszych grup ludzkich w okresie halszackim przez wczesne średniowiecze aż po czasy współczesne. Świadczą o tym silne zakłócenia warstw, brak wyraźnych elementów osadniczych (obiektów), a także niezbyt intensywne wypełnienie warstw materiałem kulturowym (ceramika i inne). Duża ilość materiału ceramicznego wczesnośredniowiecznego i kamieni na powierzchni, a także materiału lateńsko-rzymskiego w I warstwie (ornej) świadczy o tym, że osadnictwo to zostało zniszczone przez intensywne współczesne prace agrarne.

Badania nie będą kontynuowane.

Dokumentacja i materiały przechowywane są w Muzeum w Grudziądzu.

Grudziądz-Wielkie Tarpno, st. 4, gm. loco, woj. toruńskie - patrz: neolit

GRZYBOWO, st. 1, gm. Raciąż, woj. ciechanowskie, AZP 44-59/1

- osada kultury łużyckiej (schyłek epoki brązu/początek wczesnej epoki żelaza)

Ratownicze badania wykopaliskowe, wyprzedzające budowę gazociągu tranzytowego Płw. Jamał - Europa Zachodnia, przeprowadzone w czerwcu przez mgr Agatę Byszewską-Levau („Ignis”

Zakład Naukowo-Edytorski s. c.). Finansowane przez EuRoPol GAZ S.A. Przebadano powierzchnię 1638 m².

Stanowisko odkryto w 1994 r., podczas badań powierzchniowych. Zlokalizowane jest ono ok. 750 m na wschód od wsi, na garbie terenowym wcinającym się w obszar podmokły, pocięty ciekami wodnymi. Pod warstwą humusu, w stropie warstwy piasku calcowego odkryto 10 obiektów w postaci jam o nieregularnych zarysach, wymiarach od 100 cm średnicy do 140 x 280 cm i głębokości 10 - 40 cm.

Wypełniska jam stanowił piasek w różnych odcieniach koloru brunatnego lub brązowy, często ze śladami spalenizny. W większości wypełnisk znajdowano również kamienie. Nie tworzyły one jednak żadnych określonych konstrukcji. W 9 obiektach znaleziono ceramikę starożytną w liczbie od 1 do 15 fragmentów, z wyjątkiem obiektu 2, z którego pozyskano ok. 130 fragmentów ceramiki starożytnej. Łącznie z warstwy humusu oraz z wypełnisk obiektów uzyskano 264 fragmenty ceramiki starożytnej, 4 fragmenty ceramiki średniowiecznej, 1 zabytek krzemienisty i 1 fragment kości zwierzęcej.

Wszystkie fragmenty starożytnych naczyń glinianych przypisać należy kulturze łużyckiej i datować na schyłek epoki brązu lub początek epoki żelaza. Zaznaczyć jednak należy, że datowanie, z braku wystarczająco charakterystycznych fragmentów, oparto na cechach technologicznych i ogólnym podobieństwie do materiałów z Gutkowa, stan. 3.

Wyniki badań na stanowisku 1 w Grzybowie wskazują na funkcjonowanie w tym miejscu w przeszłości osady kultury łużyckiej.

Stan zachowania stanowiska jest dobry, ale niska ilość materiału zabytkowego i silne jego rozdrobnienie powoduje, że rangę obiektu uznać należy za niską.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Ciechanowie

Wyniki badań publikowane w serii publikacji finansowanej przez EuRoPol GAZ S.A.

Badania nie będą kontynuowane.

Gulin Młyn, st. 1, gm. Zakrzew, woj. radomskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

GUTKOWO, st. 3, gm. Siemiątkowo, woj. ciechanowskie, AZP 44-57/1 lub 44-58/6

- osada kultury łużyckiej (schyłek epoki brązu - wczesna epoka żelaza)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w lipcu i sierpniu przez mgr. Zbigniewa Dłubakowskiego („Ignis” Zakład Naukowo-Edytorski s. c.). Finansowane przez EuRoPol GAZ S.A. Przebadano powierzchnię 910 m².

Stanowisko odkryto w 1994r., podczas badań powierzchniowych prowadzonych na terasie projektowanego gazociągu tranzytowego Płw. Jamał - Europa Zachodnia.

Stanowisko znajduje się około 600 m na południe od wsi, na dość wyraźnie wyeksponowanym tarasie nadzalewowym, przy płn. krawędzi doliny potoku Zadębie. Badania wyprzedzające budowę gazociągu tranzytowego Płw. Jamał - Europa Zachodnia przeprowadzono w lipcu i sierpniu 1997 r. Wykop o wymiarach 13 x 70 m, oznaczony nr 1, założony na osi przyszłego gazociągu obejmował pełną szerokość pasa terenu przeznaczanego do odhumusowania na potrzeby inwestycji.

Pod warstwą humusu o miąższości ok. 28 cm, w którym znajdowała się ceramika nowożytna zalegała warstwa jasnobrażowo- i brązowoszarego piasku o miąższości 10 – 30 cm, w której dość licznie występowały fragmenty ceramiki starożytnej oraz nieliczne fragmenty ceramiki nowożytnej i zabytki krzemienne. W warstwie tej odsłonięto stropy 6 jam (obiekty nr nr 1,1 a, 2-5, 8). Pozostałe jamy odkryte podczas badań (obiekty nr: 6 a-g, 7 a-g, 9, 9 a, 10-15) znajdowały się w stropie zalegającego pod warstwą wyżej opisaną piasku calcowego. Wymiary jam wahały się od 14 x 16 cm do 80 x 130 cm. Głębokość wahała się od 4 do 38 cm. Zarysy jam w przekroju poziomym i pionowym były najczęściej nieregularne. Wypełniska jam stanowił piasek o ciemnym zabarwieniu. Zabytki w postaci silnie rozdrobnionych i mało charakterystycznych fragmentów ceramiki starożytnej znaleziono jedynie w obiektach nr 4 i 8.